

Handwritten signature/initials at the top left.

Handwritten text at the top left.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

Handwritten signature/initials at the top center.

टोल विकास संस्था (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना: स्थानीय विकास प्रक्रियामा टोल तथा बस्ती स्तरवाट नै नागरिक सहभागिता, सुनिश्चित गर्दै समाजको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक लगायत विकासका सबै पक्षमा दिगोपना र अपनत्व सृजना गर्न निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने नागरिकहरुको सहभागितामा वडा कार्यालयको सहयोगीको रूपमा काम गर्ने गरी टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालनका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

"प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ४ " वमोजिम कार्यपालिकाले यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागू गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम "टोल विकास संस्था (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि, २०७९" रहेको छ।
(२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

- (क) "कार्यालय" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनुपर्छ ।
- (ख) "टोल विकास संस्था" भन्नाले टोल बस्तीको समग्र विकासको लागि निश्चित भौगोलिक क्षेत्रका अधिकांश घर धुरीका प्रतिनिधिहरुको उपस्थितिमा विकास निर्माण, सेवा प्रवाह र सामाजिक परिचालनको क्षेत्रमा काम गर्ने उद्देश्यले गठन भई वडा कार्यालयमा सूचीकृत भएको सामुदायिक संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।
- (ग) "पदाधिकारी" भन्नाले संस्थाको कार्यसमितिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरु समेतलाई सम्झनुपर्छ ।
- (घ) "बैठक" भन्नाले संस्थाको संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै बैठक सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) "वडा" भन्नाले गाउँपालिकाको वडालाई सम्झनु पर्छ ।
- (च) "विधान" भन्नाले संस्थाको विधानलाई सम्झनुपर्छ ।
- (छ) "समिति" भन्नाले संस्थाको कार्यसमिति सम्झनु पर्छ ।

Handwritten signature/initials at the bottom left.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

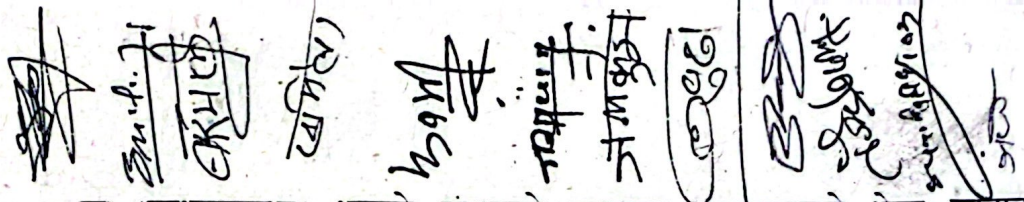
Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

Handwritten signature/initials at the bottom center.

(ज) "साधारणसभा" भन्नाले संस्थाको साधारण सदस्यहरूको भेला सम्झनु पर्छ।

(झ) "संस्था" भन्नाले टोल विकास संस्थालाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद- २

संस्थाको गठन तथा सूचीकृत सम्बन्धी व्यवस्था

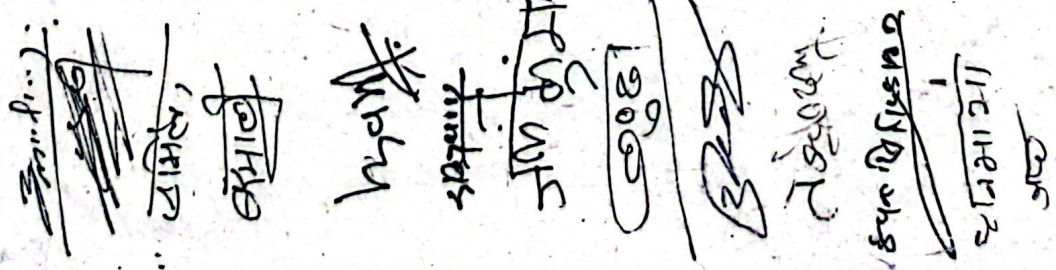
३. संस्थाको गठन:(१)गाउँपालिकाका क्षेत्रमा भौगोलिक तथा सामाजिक सामिप्यताको आधारमा टोल तथा बस्तीका वासिन्दाको आमभेलाबाट टोल तथा बस्ती भित्रका घरधुरी समावेश हुने गरी टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने संस्थाको कार्य समितिमा देहाय बमोजिमका पदाधिकारी तथा सदस्यहरू रहनेछन:-

- (क)अध्यक्ष एक जना
- (ख)उपाध्यक्ष एक जना
- (ग) कोषाध्यक्ष एक जना
- (घ) सचिव एक जना
- (ङ) सदस्यहरू(तीन देखि सात जना सम्म)

(३) उपदफा (२) बमोजिम संस्था गठन गर्दा टोल तथा बस्ती भित्रका एक घरधुरीबाट एकजना भन्दा बढी नपर्ने गरी भौगोलिक सन्तुलन तथा सामाजिक समावेशीकरणको आधारमा सभा वा वडा कार्यालयले तोकेको चार किल्ला भित्रका नागरिकहरूको आमभेलाबाट सर्वसम्मत रूपमा संस्थाको कार्य समिति गठन हुनेछ ।

तर, यस दफा बमोजिम आमभेलामा सर्वसम्मत हुन नसकेमा उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतबाट कार्य समिति गठन गर्न बाधा पर्ने छैन।

(४) उपदफा (३) बमोजिम कार्यसमितिको कार्यकाल समाप्त भएपछि साधारण सभाको सर्वसम्मत वा सो नभएमा बहुमतबाट कार्यसमितिको पुनर्गठन हुनेछ ।

(५) कार्य समितिको कार्यावधि गठन भएको मितिले दुई वर्षको हुनेछ ।

(६) अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिवको पदमा लगातार दुई कार्यकाल भन्दा बढी सोही पदमा काम गर्न सक्ने छैन ।

(७) कार्य समितिमा अध्यक्ष, सचिव वा कोषाध्यक्ष मध्ये कुनै एक पदमा अनिवार्य रूपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

(८) संस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलका सम्पूर्ण घरधुरीलाई एक घर एक सदस्यको रूपमा समेट्नु पर्नेछ ।

(९) उपदफा ८ बमोजिम सबै घरधुरी समावेश हुन सम्भव नभएमा कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास संस्था गठन गर्नुपर्ने छ ।

(१०) यस कार्यविधि बमोजिम गठन गरिने संस्थाको कार्यसमितिमा कम्तीमा ५० प्रतिशत महिला सदस्य हुनु पर्नेछ ।

(११) संस्थाको कार्यक्षेत्र साधारण सभाले तोकेको चारकिल्ला भित्र हुनेछ । साधारण सभाले टोल तथा बस्ती भित्रका कुनै घरधुरी संस्थामा समावेश गरेको नपाइएमा वा कुनै घरधुरी वा बस्ती उक्त संस्थामा समावेश गर्नु पर्ने भन्ने लागेमा वडा कार्यालयले त्यसरी छुटेको घरधुरी वा बस्ती सम्बन्धित संस्थामा समावेश गर्न लगाउनेछ ।

(१२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वडा कार्यालयले तोकेको भौगोलिक क्षेत्र भित्र रहेका बढीमा १०० घरधुरी समेट्ने गरी टोल विकास संस्था गठन गर्न सकिने छ । एउटा घरधुरी एक भन्दा बढी टोल विकास संस्थाको सदस्य बन्न पाउने छैन ।

अन्याय
Smiti
समितिको
कार्यविधि
बमोजिम
गठन
गरीने
संस्थाको
कार्यसमितिमा
कम्तीमा
५० प्रतिशत
महिला
सदस्य
हुनु
पर्नेछ ।

४. कार्य समितिका पदाधिकारीको पद रिक्त सम्बन्धी व्यवस्था: (१) दफा ३ बमोजिम गठन भएको कार्य समितिका पदाधिकारीहरुको पद देहाय बमोजिमको अवस्थामा रिक्त हुनेछ।

(क) अध्यक्षले उपाध्यक्ष मार्फत कार्यसमितिको बैठकमा र उपाध्यक्ष सहित अन्य सदस्यले अध्यक्षलाई राजीनामा दिएमा।

(ख) भ्रष्टाचार वा अन्य कुनै फौजदारी अभियोगमा कसुरदार ठहरिएमा।

(ग) मृत्यु भएमा।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अध्यक्षको पद रिक्त भएमा कार्य समितिको बाँकी अवधिको लागि उपाध्यक्षले अध्यक्ष भई कामकाज गर्नेछ। अन्य पदाधिकारीहरुको हकमा कार्य समितिले बाँकी अवधिको लागि समितिका सदस्यहरु मध्येबाट कुनै सदस्यलाई त्यस्तो रिक्त पदमा कामकाज गर्न लगाउन सक्नेछ।

५. संस्था सूचीकृत: संस्थाको सूचीकृत देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) संस्थाको आमभेलाले निर्णय गरी अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा सोही निवेदनमा उल्लिखित कागजातहरु समावेश गरी संस्था सूचीकरणका लागि वडा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ।

(ख) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि वडा कार्यालयले संस्थाको चारकिल्ला भित्रका सबै घरधुरी समावेश गरे नगरेको समेत हेरी अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा संस्था सूचीकृत गरेको प्रमाण पत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(ग) दफा (क) बमोजिम प्राप्त निवेदन बमोजिम सूचीकृतको लागि प्राप्त भएको टोल विकास संस्थामा समावेश हुनुपर्ने घरधुरी वा बस्ती छुटेको पाइएमा त्यसरी छुटेको घरधुरी वा बस्ती समेत समावेश गरी सूचीकरणको लागि पुन पेश गर्न निर्देशन दिन सक्नेछ।

(घ) वडा कार्यालयले यस दफा बमोजिम संस्था सूचीकृत गरेको विवरण मासिक रुपमा कार्यपालिकाको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ।

(ग) टोलगा खद्याय, माछामास, तरकारी, फलफूल, धूय पदार्थ लगायत वैयक्तिक उपभोग्य सामग्रीको गुणस्तर र मूल्य सूचीको बारेमा जानकारी राखी

बजार अनुगमन कार्यमा सहयोग गर्ने।

(घ) उपभोक्ता हक हित संरक्षणको लागि धुरी तथा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने।
(च) टोलगा हरियाली क्षेत्र विस्तार गरी वातावरण संरक्षणको कार्यमा सहयोग गर्ने।

(ख) स्थानीय आर्थिक विकासका संभावनाका बारेमा छलफल गरी स्थानीय तह, गैर सरकारी तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय, सहजीकरण र धुरी गर्ने।

(ग) भवन निर्माण मापदण्ड तथा राष्ट्रिय भवन संहिताको पालनाको लागि टोल वासीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने।

(घ) विद्यालय भर्ना, खेप अभियान, साक्षरता अभियान, सरसफाई, वैयक्तिक शिक्षा उन्मूलन जस्ता राष्ट्रिय अभियानहरूमा सहयोग र समन्वय गर्ने।
(च) टोलगा धनी, गरिबको भावना, हटाई सबै सदस्यहरूलाई निर्णय प्रक्रिया र श्रोतमा परिचालनमा समाह्व आधिकार स्थापित गर्न सहजीकरण गर्ने।

(फ) धेरै शिक्षा, यौनजन्य शिक्षा, मानव तस्करी, बालश्रम तथा वाद्ययन्त्रक श्रम, छाउपडी लगायतका सामाजिक अपराध तथा खराबीहरू अन्य गरी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने।

(ग) टोलगा उद्यम विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूको संचालन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने।

(घ) टोलको विकासका लागि विभिन्न श्रोतबाट प्राप्त श्रोतको उच्चतम सदुपयोग गर्ने।

(ङ) टोलमा सरकारी निकाय तथा गैर सरकारी संस्था माफत सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने।

(घ) आफ्नो टोललाई वातावरणमैत्री, बाल मैत्री, पोषण मैत्री तथा पूर्ण सरसफाइयुक्त बनाउन कार्यक्रमहरूको संचालन गर्ने तथा वडा कार्यालय र गाउँ नगरपालिकाका कार्यन्वयनमा सहयोग, समन्वय र सहजीकरण गर्ने।

(र) वडा कार्यालय गाउँ नगरपालिका तथा अन्य सरकारी निकाय र गैरसरकारी संघसंस्थासँग गरेको सन्झौता तथा समझदारी अनुरारका अन्य कार्यहरू गर्ने।

कार्यकर्ताहरूको नामहरू र हस्ताक्षरहरू।

उपरोक्त नामहरू र हस्ताक्षरहरू।

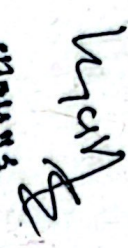

- (३) कोषाध्यक्षले संस्थाको सबै प्रकारको नगदी तथा जिन्सी आम्दानी, सम्पूर्ण विकास खर्चको विवरण, संस्थाको संचालन र व्यवस्थापनमा भएको प्रशासनिक खर्चहरूको विवरण स्पष्ट रूपमा राख्नुपर्नेछ ।
- (४) कोषाध्यक्षले आम्दानी खर्चको हिसाव किताव चौमासिक रूपमा कार्य समितिको बैठकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (५) कार्यसमितिले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा गरेको काम र आर्थिक कारोबारको यथार्थ विवरण तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीन महिना भित्र टोल भेलामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) संस्थाले आफ्नो वार्षिक कारोबारको प्रतिवेदन साधारणसभा, सम्बन्धित वडा कार्यालय र गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (७) गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयले आवश्यकता अनुसार संस्थाको अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।
१२. जिन्सी तथा वस्तुगत सहयोग लिन सक्ने: (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विपद् प्रभावित व्यक्तिको उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना कार्यमा सहयोग गर्न कुनै सरकारी निकाय, गैर सरकारी संघसंस्था, निजी क्षेत्र तथा व्यक्ति विशेषबाट जिन्सी सामान तथा वस्तुगत सहयोग लिन सक्नेछ ।
- (२) संस्थाले उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त सहयोग वडा समितिको समन्वयमा त्यस्तो विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति तथा परिवारलाई वितरण गर्न सक्नेछ ।
- (३) संस्थाले यस दफा बमोजिम प्राप्त सहयोगको विवरण वार्षिक प्रतिवेदनमा समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-६

विविध

१३. समन्वय समिति: (१) संस्थाको कामको अनुगमन तथा समीक्षा गरी पृष्ठपोषण प्रदान गर्न हरेक वडामा देहाय बमोजिमको समन्वय समिति रहनेछ :-

- (क) वडाध्यक्ष - संयोजक
- (ख) वडा समितिका सदस्यहरू - सदस्य
- (ग) टोलविकास संस्थाका अध्यक्षहरू मध्येबाट संयोजकले तोकेका ३ जना - सदस्य
- (घ) वडा सचिव - सदस्य सचिव

नाममा हुनेछ।

वर्माजिम स्थापना तथा सञ्चालन भएको संस्थाहरूको सम्पति तथा दायित्व कार्यपालिकाको (२) उपदफा (१) वर्माजिम या कार्यवाहिक खरेज भएको अवस्थामा यस कार्यवाहिक या कार्यवाहिक संशोधन तथा खरेज गर्न सक्नेछ।

१६. कार्यवाहिक संशोधन तथा खरेज गर्ने सक्ने: (१) कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार नयाँ कार्य समिति गठन गर्नु पर्नेछ।

। यसरी कार्यसमिति भइएको अवस्थामा एक महिना भित्र यसै कार्यवाहिक वर्माजिम कार्यसमितिलाई सम्बन्धित वडा समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले भइ गर्न सक्नेछ विपरित कार्य गर्न तथा अलवार वा आर्थिक हिनामिना गरेको पाइएमा त्यस्तो

१५. कार्य समिति भइ गर्न सक्ने: सार्वजनिक सम्पतिको हिनामिना गर्ने, प्रचलित कानून अडवना आण्डमा कार्यपालिकाले त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउन सक्नेछ।

१४. बाधा अडकाउ फुकाउन सक्ने: या कार्यवाहिक कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा

प्रतिबन्धन कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) वर्माजिमको समितिले संस्थाको काम कारवाहीको सम्बन्धमा वार्षिक

प्रभावकारी बनाउन कार्य समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ।

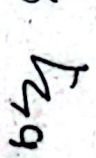
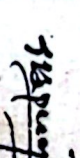
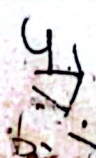

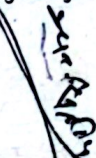

(४) उपदफा (१) वर्माजिमको समितिले वडा भित्रका सबै संस्थाको काम कारवाहीलाई

(३) उपदफा (१) वर्माजिमको समितिको बैठक कम्तीमा वार्षिक रुपमा बस्नेछ।

संस्थाका अध्यक्षहरूले मध्येबाट तीन जना मनोनयन गर्नु पर्नेछ।

। उक्त पदावधि समाप्त भएपछि संयोजकले कार्यकाल नरोहोरिने गरी वडा भित्रका अन्य

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) वर्माजिमका सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ

अनुसूची-१

टोल विकास संस्थालाई गाउँपालिकामा सूचीकृत गर्ने निवेदनको नमुना

मिति:

श्री सचिवज्यू
वडा समितिको कार्यालय
वडा नं.....
..... गाउँपालिका।

विषय: टोल विकास संस्था सूचीकृत गर्ने सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस गाउँपालिकाको वडा नं स्थितटोलमा गठन गरिएको
..... टोल विकास संस्थालाईसूचीकृत गरिदिनुहुन निम्नानुसारका
विवरण सहित अनुरोध गर्दछु । यस टोल विकास संस्थाको क्षेत्र निम्न
उल्लेखित चार किल्लाभित्र सीमित रहनेछ ।

संलग्न:

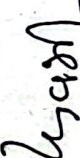
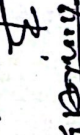

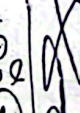

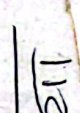
टोल भेलाको उपस्थिति र निर्णय।
कार्य समितिका सदस्यहरूको नाम थर।

पूर्व सिमाना:
पश्चिम सिमाना:
उत्तर सिमाना:
दक्षिण सिमाना:
हालका जम्मा घरधुरी:

निवेदक

समितिको तर्फबाट
अध्यक्षको नाम:
टोल विकास संस्थाको नाम:.....
ठेगाना:.....

अनुसूची-१

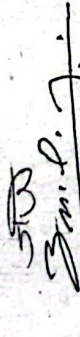

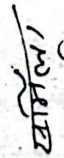

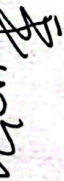

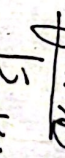

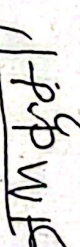

गाउँपालिका

.....नं वडा कार्यालय

टोल विकास संस्था सूचीकृत प्रमाण-पत्र

..... गाउँपालिका वडा नं. स्थितमा गठन भएको टोल विकास संस्थालाई यस कार्यालयमा मिति.....मा सूचीकृत गरी यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक तथा भौतिक पुर्वाधार विकास र सुशासन कायम गर्ने क्षेत्रमा यस टोल विकास संस्थाको सक्रिय सहभागिताको अपेक्षा गर्दछु ।

वडा सचिव
.....